

Kratki sadržaj

Detaljan sadržaj ix

Uvod xxvii

O autorima xxxv

1. dio UVOD I

1. Zašto studirati financijska tržišta i institucije? 3
2. Pregled financijskog sustava 15

2. dio OSNOVE KAMATNIH STOPA 35

3. Razumijevanje kamatnih stopa 37
4. Ponašanje kamatnih stopa 75
5. Rizična i ročna struktura kamatnih stopa 119

3. dio SREDIŠNJE BANKARSTVO I VOĐENJE MONETARNE POLITIKE 147

6. Struktura središnjih banaka i vođenje monetarne politike 149
7. Vođenje monetarne politike: mjere, instrumenti i ciljevi 171

4. dio FINANCIJSKA TRŽIŠTA 213

8. Tržišta novca 215
9. Tržišta kapitala 241
10. Tržište dionica i hipoteza o efikasnom tržištu 267
11. Hipotekarna tržišta 291
12. Devizno tržište 311
13. Međunarodni financijski sustav 339

5. dio INDUSTRIJA FINANCIJSKIH INSTITUCIJA 369

14. Teorija financijske strukture 371
15. Banke i upravljanje bankama 401
16. Poslovno bankarstvo: struktura i konkurencija 437
17. Štedionice i kreditne zadruge 465
18. Zakonska regulativa u bankarstvu 491
19. Osiguravajuća društva i mirovinski fondovi 519
20. Kapital za poslovne poduhvate (venture capital), financijske kompanije i financijski konglomerati 547
21. Investicijske banke, brokerske kuće i investicijski fondovi 567

6. dio UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA 595

22. Upravljanje rizikom u financijskim institucijama 597
23. Hedging (zaštita od rizika) financijskim derivatima 617

RJEČNIK 649

ODGOVORI NA ODABRANA PITANJA I PROBLEME 663

KAZALO POJMOVA 677

Detaljan sadržaj

Uvod xxvii

O autorima xxxv

1. dio UVOD I

1. poglavlje	Zašto proučavati financijska tržišta i institucije?	3
	Pregled	3
	Zašto proučavati financijska tržišta?	3
	<i>Tržište duga i kamatne stope</i>	4
	<i>Tržište dionica</i>	5
	<i>Devizno tržište</i>	6
	Zašto proučavati financijske institucije?	7
	<i>Središnje banke i vođenje monetarne politike</i>	8
	<i>Struktura financijskog sustava</i>	8
	<i>Banke i ostale financijske institucije</i>	8
	<i>Financijske inovacije</i>	8
	<i>Upravljanje rizikom u financijskim institucijama</i>	9
	Primijenjena perspektiva menadžera	9
	Kako ćemo proučavati financijska tržišta i institucije	10
	<i>Pretraživanje interneta</i>	10
	<i>Vježba na Internetu</i>	11
	Zaključna razmatranja	13
	■ Sažetak	13
	■ Ključni pojmovi	14
	■ Pitanja i problemi	14

2. poglavlje	Pregled financijskog sustava	15
	Pregled	15
	Uloga financijskih tržišta	16
	Struktura financijskih tržišta	18
	<i>Tržišta duga i vlasničkoga kapitala</i>	18
	<i>Primarna i sekundarna tržišta</i>	18
	<i>Burze i izvanburzovna (engl. Over – the – Counter, OTC) tržišta</i>	19
	<i>Tržišta novca i kapitala</i>	20
	Internacionalizacija financijskih tržišta	20
	<i>Međunarodno tržište obveznica, euroobveznice i eurovalute</i>	20
	<i>Svjetska tržišta dionica</i>	21
	Uloga financijskih posrednika	21
	PRAĆENJE FINANCIJSKIH VIJESTI	Inozemni burzovni indeksi 22
	<i>Transakcijski troškovi</i>	22
	GLOBALNI OKVIR I. Važnost financijskih posrednika i tržišta vrijednosnih papira:	
	<i>međunarodna usporedba</i>	23
	<i>Asimetrične informacije: negativna selekcija i moralni hazard</i>	24
	Financijski posrednici	26

<i>Depozitne institucije</i>	26
<i>Institucije ugovorne štednje</i>	28
<i>Investicijski posrednici</i>	28
Regulacija financijskog sustava	29
<i>Povećanje informacija koje su na raspolaganju ulagačima</i>	30
<i>Osiguranje stabilnosti financijskih posrednika</i>	30
<i>Unaprjeđivanje kontrole monetarne politike</i>	32
<i>Financijska regulativa izvan SAD-a</i>	32
■ Sažetak	33
■ Ključni pojmovi	33
■ Pitanja i problemi	34
■ Vježbe na Internetu	34

2. dio OSNOVE KAMATNIH STOPA 35

3. poglavlje Razumijevanje kamatnih stopa 37

Pregled	37
Mjerenje kamatnih stopa	38
<i>Sadašnja vrijednost</i>	39
PRIMJENA Trošak spašavanja štedno-kreditnih zadruga: je li stvarno iznosio 500 milijardi dolara?	41
<i>Prinos do dospeljeća</i>	41
GLOBALNI OKVIR 1. Negativne stope na riznične zapise? Japan pokazuje put	49
Druge mjere kamatnih stopa	49
<i>Tekući prinos</i>	50
<i>Prinos na diskontnoj osnovi</i>	51
PRIMJENA Čitanje časopisa <i>Wall Street Journal</i> : Stranica o obveznicama	53
PRACENJE FINACIJSKIH VIJESTI Obveznice državne riznice SAD-a	54
PRACENJE FINACIJSKIH VIJESTI Riznični zapisi	55
PRACENJE FINACIJSKIH VIJESTI Korporacijske obveznice	56
Razlika između realnih i nominalnih kamatnih stopa	56
OKVIR 2. Nakon uvođenja TIPS-a, realne se kamatne stope mogu pratiti u SAD-u	59
Razlika između kamatnih stopa i povrata	59
<i>Dospijeće i kolebljivost povrata na obveznicu: kamatni rizik</i>	62
OKVIR 3. Pomoć ulagačima pri izboru željenog kamatnog rizika	63
<i>Rizik reinvestiranja</i>	63
<i>Sažetak</i>	64
PRIMJENA Treba li za mirovinu ulagati u "prvorazredne" dugoročne obveznice?	64
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE Izračun trajanja radi mjerenja kamatnog rizika	65
<i>Računanje trajanja</i>	66
<i>Trajanje i kamatni rizik</i>	69
■ Sažetak	71
■ Ključni pojmovi	72
■ Pitanja i problemi	72
■ Vježbe na Internetu	73

4. poglavlje Ponašanje kamatnih stopa 75

Pregled	75
---------	----

Odrednice potražnje za imovinom	75
<i>Bogatstvo</i>	76
<i>Očekivani povrati</i>	76
<i>Rizik</i>	77
<i>Likvidnost</i>	78
<i>Sažetak</i>	79
Koristi od diverzifikacije	79
Okrvir posudivih sredstava: ponuda i potražnja na tržištu obveznica	81
<i>Krivulja ponude</i>	81
<i>Krivulja potražnje</i>	83
<i>Ravnoteža na tržištu</i>	83
<i>Analiza ponude i potražnje</i>	84
Promjene ravnotežne kamatne stope	86
<i>Pomaci potražnje za obveznicama</i>	86
<i>Pomaci ponude obveznica</i>	89
PRIMJENA Promjene ravnotežne kamatne stope zbog očekivane inflacije ili ekspanzije poslovnog ciklusa	91
<i>Promjene očekivane inflacije: Fisherov efekt</i>	92
<i>Ekspanzija poslovnog ciklusa</i>	92
PRIMJENA Objašnjenje niskih kamatnih stopa u Japanu	94
PRIMJENA Čitanje časopisa <i>Wall Street Journal</i> : Kolumna "Tržišta kredita"	95
PRIMJENA Jesu li negativne stope štednje u SAD-u dovele do viših kamatnih stopa	96
Okrvir preferencije likvidnosti: ponuda i potražnja na tržištu novca	96
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI Kolumna "Tržišta kredita"	97
Promjene ravnotežne kamatne stope	100
<i>Pomaci potražnje za novcem</i>	101
<i>Pomaci ponude novca</i>	101
PRIMJENA Promjene ravnotežne kamatne stope zbog promjena u dohotku, razini cijena ili ponudi novca	101
<i>Promjene dohotka</i>	101
<i>Promjene razine cijena</i>	102
<i>Promjene ponude novca</i>	102
PRIMJENA Novac i kamatne stope	103
<i>Snižava li viša stopa rasta ponude novca kamatne stope?</i>	106
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE Profitiranje na temelju prognoze kamatnih stopa	109
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI Prognoziranje kamatnih stopa	110
■ Sažetak	111
■ Ključni pojmovi	112
■ Pitanja i problemi	112
■ Vježbe na Internetu	113

Dodatak 4. poglavlju **Primjena pristupa tržišta imovine na tržište roba: slučaj zlata** 114

Ponuda i potražnja na tržištu zlata	114
<i>Krivulja potražnje</i>	114
<i>Krivulja ponude</i>	115
<i>Tržišna ravnoteža</i>	116
Promjene tržišne cijene zlata	116
<i>Pomak krivulje potražnje za zlatom</i>	116
<i>Pomaci krivulje ponude zlata</i>	116
PRIMJENA Promjene ravnotežne cijene zlata zbog rasta očekivane inflacije	117

PRIMJENA	Čitanje časopisa <i>Wall Street Journal</i> : Kolumna "Robe"	117
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI	Kolumna "Robe"	118

5. poglavlje

Rizična i ročna struktura kamatnih stopa	119
Pregled	119
Rizična struktura kamatnih stopa	119
<i>Rizik neplaćanja</i>	120
PRIMJENA	Burzovni slom iz 1987. te razlika kamatnih stopa između spekulativnih i državnih obveznica 123
PRIMJENA	Što bi se dogodilo kada državni vrijednosni papiri više ne bi bili nerizični? 123
<i>Likvidnost</i>	124
<i>Razmatranja uloge poreza na dohodak</i>	124
PRIMJENA	Utjecaj Bushovog smanjenja poreza na kamatne stope obveznica 127
Ročna struktura kamatnih stopa	127
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI	Krivulje prinosa 128
<i>Teorija čistih očekivanja</i>	129
<i>Teorija segmentacije tržišta</i>	133
<i>Teorija premije likvidnosti</i>	135
<i>Podaci o ročnoj strukturi</i>	137
<i>Sažetak</i>	139
PRIMJENA	Tumačenje krivulja prinosa 1980. – 2002. 139
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Korištenje ročne strukture za prognozu kamatnih stopa 140
■ Sažetak	143
■ Ključni pojmovi	144
■ Pitanja i problemi	144
■ Vježbe na Internetu	145

3. dio

SREDIŠNJE BANKARSTVO I VOĐENJE MONETARNE POLITIKE	147
--	-----

6. poglavlje

Struktura središnjih banaka i vođenje monetarne politike	149	
Pregled	149	
Podrijetlo Sustava federalnih rezervi	149	
Formalna struktura sustava Federalnih rezervi	150	
OKVIR 1.: UNUTAR FED-a	Politička genijalnost osnivača sustava federalnih rezervi	150
<i>Banke Federalnih rezervi</i>	151	
OKVIR 2.: UNUTAR FED-a	Posebna uloga njujorške Banke federalnih rezervi	153
<i>Banke članice</i>	154	
<i>Odbor guvernera sustava Federalnih rezervi</i>	154	
<i>Federalni odbor za otvoreno tržište (FOMC)</i>	155	
OKVIR 3.: UNUTAR FED-a	Uloga istraživačkog osoblja	156
<i>Sastanak FOMC-a</i>	156	
OKVIR 4.: UNUTAR FED-a	Zelena, plava i bež: što ove tri boje znače FED-u?	157
Neformalna struktura sustava Federalnih rezervi	158	
OKVIR 5.: UNUTAR FED-a	Uloga banaka članica u Sustavu federalnih rezervi	159
Koliko je FED neovisan?	161	
Struktura i neovisnost drugih središnjih banaka	162	
<i>Bank of Canada</i>	162	

<i>Bank of England</i>	163
<i>Bank of Japan</i>	163
<i>European central bank</i>	164
<i>Trend prema sve većoj neovisnosti</i>	164
Objašnjenje ponašanja središnjih banaka	164
OKVIR 6.: UNUTAR FED-a	FED-ove igre 165
Treba li FED biti neovisan?	166
<i>Razlozi za neovisnost</i>	166
<i>Razlozi protiv neovisnosti</i>	167
Neovisnost središnjih banaka i makroekonomska situacija u sedamnaest zemalja	168
■ Sažetak	169
■ Ključni pojmovi	169
■ Pitanja i problemi	169
■ Vježbe na Internetu	170

7. poglavlje	Vođenje monetarne politike: mjere, instrumenti i ciljevi	171
	Pregled	171
	FED-ova bilanca	171
	<i>Obveze</i>	171
	<i>Imovina</i>	172
	<i>Operacije na otvorenom tržištu</i>	173
	<i>Diskontno kreditiranje</i>	174
	Tržište rezervi i stopa federalnih sredstava	174
	<i>Ponuda i potražnja na tržištu rezervi</i>	175
	<i>Kako promjene u instrumentima monetarne politike utječu na stopu federalnih sredstava</i>	176
	Instrumenti monetarne politike	177
	<i>Operacije na otvorenom tržištu</i>	178
	<i>Jedan dan u odjelu za trgovanje</i>	178
	<i>Diskontna politika</i>	180
	<i>Operacije u diskontnom okviru</i>	180
	<i>Posuđivač zadnjeg pribježišta</i>	181
	OKVIR 1. UNUTAR FED-a	Zašto su se krediti za prilagodbu spustili na tako niske razine? 181
	OKVIR 2. UNUTAR FED-a	Diskontni zajmovi za problematične banke: Franklin national bank i Continental Illinois 182
	<i>Učinak najave</i>	183
	OKVIR 3. UNUTAR FED-a	Diskontiranje radi sprječavanja financijske panike: slom tržišta dionica, "crni ponedjeljak" u listopadu 1987. godine i teroristički napad na Svjetski trgovački centar u rujnu 2001. godine 184
	<i>Obvezna rezerva</i>	184
	<i>Prednosti operacija na otvorenom tržištu u odnosu na druge instrumente</i>	185
	Ciljevi monetarne politike	185
	<i>Visoka zaposlenost</i>	186
	<i>Ekonomski rast</i>	186
	<i>Stabilnost cijena</i>	187
	GLOBALNI OKVIR 4.	Sve veća predanost EU stabilnosti cijena 187
	<i>Stabilnost kamatnih stopa</i>	188
	<i>Stabilnost financijskih tržišta</i>	188
	<i>Stabilnost deviznog tržišta</i>	188
	<i>Konflikt ciljeva</i>	188
	Ciljanje kao strategija središnje banke	189

Biranje ciljeva	190
<i>Kriteriji za izbor intermedijarnih ciljeva</i>	192
<i>Kriteriji za izbor operativnih ciljeva</i>	194
Postupci FED-ove politike u povijesnoj perspektivi	194
<i>Rane godine: diskontna (reस्कонтна) politika kao osnovni instrument</i>	194
<i>Otkriće operacija na otvorenom tržištu</i>	195
<i>Velika kriza</i>	195
OKVIR 5.: UNUTAR FED-a	
Bankarske panike 1930. – 1933.: zašto je FED dozvolio da se dogode?	196
<i>Financiranje rata i vezivanje kamatnih stopa: 1942. – 1951.</i>	196
<i>Ciljanje uvjeta na tržištu novca: 1950-e i 1960-e</i>	197
<i>Ciljanje monetarnih agregata: 1970-e</i>	197
<i>Novi operativni postupci FED-a: od listopada 1979. do listopada 1982.</i>	198
<i>Prestanak naglašavanja monetarnih agregata: od listopada 1982. do ranih 1990-ih</i>	200
<i>Ponovno ciljanje federalnih sredstava: rane 1990-e i poslije</i>	201
Međunarodna razmatranja	202
Monetarno ciljanje u drugim zemljama	202
GLOBALNI OKVIR 6.	
Međunarodna koordinacija politika: Sporazumi iz Plaze i Louvrea	203
<i>Ujedinjeno Kraljevstvo</i>	203
<i>Kanada</i>	204
<i>Njemačka</i>	204
<i>Japan</i>	205
<i>Pouke iz iskustva monetarnog ciljanja</i>	205
Novi međunarodni trend u strategiji monetarne politike: ciljanje inflacije	206
<i>Novi Zeland</i>	206
<i>Kanada</i>	207
<i>Ujedinjeno Kraljevstvo</i>	207
<i>Pouke iz iskustava ciljanja inflacije</i>	208
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINANCIJSKE INSTITUCIJE	
Korištenje promatrača FED-a	208
■ Sažetak	209
■ Ključni pojmovi	210
■ Pitanja i problemi	210
■ Vježbe na Internetu	211

4. dio **FINANCIJSKA TRŽIŠTA** 213

8. poglavlje	Tržišta novca	215
	Pregled	215
	Definicija tržišta novca	215
	<i>Zašto su potrebna tržišta novca?</i>	216
	<i>Troškovne prednosti</i>	217
	Svrha tržišta novca	217
	Tko sudjeluje na tržištima novca	218
	<i>Ministarstvo financija SAD-a (državna riznica)</i>	218
	<i>Sustav federalnih rezervi</i>	218
	<i>Komercijalne banke</i>	219
	<i>Poduzeća</i>	219
	<i>Investicijske tvrtke ili kompanije i brokerske kuće</i>	219
	<i>Pojedinci</i>	220

Instrumenti tržišta novca	221
<i>Riznični zapisi</i>	221
PRIMJENA Diskontiranje cijene rizničnih zapisa radi podmirenja kamata	221
<i>Federalna sredstva</i>	224
OKVIR 1. Zakazale aukcije rizničnih zapisa	224
<i>Sporazumi o povratnoj kupnji</i>	226
<i>Prenosivi depozitni certifikat</i>	227
<i>Kratkoročne dužničke vrijednosnice</i>	228
<i>Bankovni akcepti</i>	230
<i>Eurodolari</i>	232
GLOBALNI OKVIR 2. Ironija nastanka eurodolarskog tržišta	232
Usporedba vrijednosnih papira tržišta novca	233
<i>Kamatne stope</i>	234
<i>Likvidnost</i>	234
Investicijski fondovi tržišta novca	235
<i>Povijest investicijskih fondova tržišta novca</i>	235
PRACENJE FINANCIJSKIH VIJESTI Kamatne stope tržišta novca	236
<i>Opis investicijskih fondova tržišta novca</i>	237
<i>Rizik investicijskih fondova tržišta novca</i>	238
<i>Trenutačna kretanja u investicijskim fondovima tržišta novca</i>	239
■ Sažetak	239
■ Ključni pojmovi	239
■ Pitanja i problemi	240
■ Vježbe na Internetu	240

9. poglavlje

Tržišta kapitala	241
Pregled	241
Svrha tržišta kapitala	241
Sudionici na tržištu kapitala	242
Trgovanje na tržištima kapitala	242
<i>Organizirane burze vrijednosnih papira</i>	243
OKVIR 1. Najskuplje sjedalo u gradu	243
<i>Izvanburzovno tržište</i>	244
Vrijednosnice tržišta kapitala: obveznice	245
Obveznice državne riznice	246
PRIMJENA Rizik kamatnih stopa pri ulaganju u obveznice	247
<i>Kamatne stope na državne obveznice riznice SAD-a</i>	247
<i>Inflacijski indeksirane obveznice državne riznice</i>	248
<i>Riznične trake – STRIPS</i>	248
<i>Obveznice državnih agencija</i>	249
Municipalne obveznice	250
<i>Rizik na tržištu municipalnih obveznica</i>	252
Korporacijske obveznice	252
<i>Karakteristike korporacijskih obveznica</i>	253
<i>Vrste korporacijskih obveznica</i>	254
Financijske garancije za obveznice	257
Kretanja na tržištu obveznica	257
Vrijednosnice tržišta kapitala: dionice	258
<i>Obična dionica u usporedbi s preferencijalnom dionicom</i>	259
<i>Vrijednost dionica</i>	260

PRAĆENJE FINANIJSKIH VIJESTI	Cijene dionica	260
<i>Burzovni indeksi</i>	261	
OKVIR 2.	Povijest Dow Jonesovog industrijskog prosjeka	261
<i>Kupovanje inozemnih dionica</i>	262	
Javna izdanja dionica i obveznica	264	
■ Sažetak	264	
■ Ključni pojmovi	264	
■ Pitanja i problemi	265	
■ Vježbe na Internetu	265	

10. poglavlje

Tržište dionica i hipoteza o efikasnom tržištu	267
Pregled	267
Izračunavanje cijene običnih dionica	267
<i>Model vrednovanja u jednom razdoblju</i>	268
<i>Uopćeni model vrednovanja dividendi</i>	269
<i>Gordonov model rasta</i>	270
<i>Metoda vrednovanja omjerom cijene i zarade</i>	271
Kako tržište određuje cijene vrijednosnica	272
Pogreške u vrednovanju	273
<i>Problemi s procjenom rasta</i>	273
<i>Problemi s procjenom rizika</i>	274
<i>Problemi s prognozom dividendi</i>	274
Hipoteza o efikasnom tržištu	275
<i>Argumentacija hipoteze o efikasnom tržištu</i>	277
<i>Jača verzija hipoteze o efikasnom tržištu</i>	278
Dokazi za hipotezu o efikasnom tržištu	278
<i>Dokazi u korist efikasnosti tržišta</i>	278
OKVIR 1. Iznimka koja potvrđuje pravilo: Ivan Boesky	279
PRIMJENA Prati li devizni tečaj slučajni hod?	281
<i>Dokazi protiv efikasnosti tržišta</i>	282
<i>Pregled dokaza o hipotezi efikasnog tržišta</i>	284
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINANIJSKE INSTITUCIJE	Praktični vodič za ulaganje na tržištu
dionica	284
Koliko su vrijedna objavljena izvješća investicijskih savjetnika?	284
OKVIR 2. Trebate li unajmiti majmuna za investicijskog savjetnika?	285
Trebate li biti sumnjičavi kad su u pitanju vruće vijesti?	286
Rastu li cijene dionica uvijek kada su vijesti dobre?	286
Pravila efikasnog tržišta za ulagača	286
PRIMJENA Što nam pad burze iz 1987. govori o hipotezi efikasnog tržišta?	287
■ Sažetak	288
■ Ključni pojmovi	289
■ Pitanja i problemi	289
■ Vježbe na Internetu	290

11. poglavlje

Hipotekarna tržišta	291
Pregled	291
Što su hipotekarni krediti?	292
Obilježja stambenih hipotekarnih kredita	293

<i>Kamatne stope na hipotekarne kredite</i>	293
PRIMJENA Odlučivanje o diskontnim bodovima	294
<i>Uvjeti kreditiranja</i>	295
<i>Amortizacija hipotekarnog kredita</i>	296
PRIMJENA Računanje otplata hipotekarnih kredita	297
Vrste hipotekarnih kredita	299
<i>Osigurani i ugovorni hipotekarni krediti</i>	299
<i>Hipotekarni krediti po fiksnoj i po promjenljivoj stopi</i>	299
<i>Druge vrste hipotekarnih kredita</i>	300
Ustanove koje nude hipotekarne kredite	302
Administrativna obrada kredita	303
OKVIR I.: E-FINANCIJE Zajmoprincipi traže kredite putem interneta	303
Sekundarno hipotekarno tržište	304
Sekuritizacija hipotekarnih kredita	304
<i>Što je hipotekarna vrijednosnica?</i>	304
<i>Vrste prijenosa</i>	305
<i>Korporacija za prijeboj hipotekarnih vrijednosnica</i>	307
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI Hipotekarne vrijednosnice	307
Učinak sekuritiziranih hipotekarnih kredita na hipotekarno tržište	308
■ Sažetak	308
■ Ključni pojmovi	309
■ Pitanja i problemi	309
■ Vježbe na Internetu	309

12. poglavlje

Devizno tržište	311
Pregled	311
Devizno tržište	313
<i>Što su devizni tečajevi?</i>	313
<i>Zašto su važni devizni tečajevi?</i>	313
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI Devizni tečajevi	314
<i>Kako se trguje devizama?</i>	315
Devizni tečajevi u dugom roku	316
<i>Zakon jedne cijene</i>	316
<i>Teorija pariteta kupovne moći</i>	316
<i>Zašto teorija pariteta kupovne moći ne može u potpunosti objasniti devizne tečajeve</i>	317
<i>Faktori koji utječu na devizne tečajeve u dugom roku</i>	318
Tečajevi u kratkom roku	320
<i>Usporedba očekivanih povrata na domaće i inozemne depozite</i>	320
<i>Uvjet kamatnog pariteta</i>	322
<i>Ravnoteža na deviznom tržištu</i>	323
Objašnjenje promjena deviznih tečajeva	325
<i>Pomak krivulje očekivanog povrata na inozemne depozite</i>	326
<i>Pomak krivulje očekivanog povrata na domaće depozite</i>	327
PRIMJENA Promjene ravnotežnog deviznog tečaja: dva primjera	328
<i>Promjena domaćih kamatnih stopa</i>	328
<i>Promjene ponude novca</i>	331
<i>Tečajno premašivanje</i>	332
PRIMJENA Zašto su tečajevi tako promjenjivi?	332
PRIMJENA Objašnjenje rasta i pada dolara 1980-ih	333
PRIMJENA Čitanje časopisa <i>Wall Street Journal</i> : Prve tri godine eura	334

PRIMJENA	Čitanje časopisa <i>Wall Street Journal</i> : Kolumna "Foreign Exchange"	335
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINANIJSKE INSTITUCIJE	Profitiranje na prognozama deviznih tečajeva	335
PRAĆENJE FINANIJSKIH VIJESTI	Kolumna "Foreign Exchange"	336
■ Sažetak		337
■ Ključni pojmovi		337
■ Pitanja i problemi		338
■ Vježbe na Internetu		338

13. poglavlje

Međunarodni finansijski sustav	339
Pregled	339
Intervencije na deviznom tržištu	339
<i>Devizna intervencija i ponuda novca</i>	339
OKVIR 1.: UNUTAR FED-a	Jedan dan u deviznom odjelu njujorške Banke federalnih rezervi
	340
<i>Nesterilizirana intervencija</i>	342
<i>Sterilizirana intervencija</i>	343
Bilanca plaćanja	344
<i>Tekući račun</i>	344
PRAĆENJE FINANIJSKIH VIJESTI	<i>Bilanca plaćanja</i>
	345
<i>Financijski račun</i>	346
<i>Saldo računa međunarodnih pričuva središnje banke</i>	346
<i>Načini financiranja bilance plaćanja</i>	347
Evolucija međunarodnog finansijskog sustava	347
<i>Zlatni standard</i>	347
<i>Bretton-Woodski sustav i MMF</i>	348
GLOBALNI OKVIR 2.	Euro – izazov dolaru
	349
GLOBALNI OKVIR 3.	Argentinski valutni odbor
	352
GLOBALNI OKVIR 4.	Službena dolarizacija
	353
<i>Upravljanje plivanjem</i>	353
<i>Europski monetarni sustav (EMS)</i>	354
PRIMJENA	Valutna kriza u rujnu 1992.
	355
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINANIJSKE INSTITUCIJE	Profitiranje od valutne krize
	356
PRIMJENA	Kriza meksičkog pezosa u prosincu 1994.
	357
PRIMJENA	Istočnoazijska valutna kriza 1997.
	358
<i>Europska monetarna unija (EMU)</i>	359
Kontrole tokova kapitala	359
<i>Kontrola odljeva kapitala</i>	359
<i>Kontrola priljeva kapitala</i>	360
Uloga MMF-a	360
<i>Treba li MMF biti zajmodavac posljednjega utočišta</i>	361
Međunarodni utjecaji monetarne politike	363
<i>Izravni učinci deviznog tržišta na ponudu novca</i>	363
<i>Briga o bilanci plaćanja</i>	364
<i>Briga o deviznom tečaju</i>	364
■ Sažetak	365
■ Ključni pojmovi	366
■ Pitanja i problemi	366
■ Vježbe na Internetu	367

5. dio INDUSTRIJA FINANCIJSKIH INSTITUCIJA 369

14. poglavlje	Teorija financijske strukture	371
	Pregled	371
	Temeljne činjenice o financijskoj strukturi širom svijeta	371
	Transakcijski troškovi	375
	<i>Kako transakcijski troškovi utječu na financijsku strukturu</i>	375
	<i>Kako financijski posrednici smanjuju transakcijske troškove</i>	375
	Asimetrične informacije: negativna selekcija i moralni hazard	376
	Problem "mačka u vreći": kako negativna selekcija utječe na financijsku strukturu	377
	<i>"Mački u vreći" na tržištima dionica i obveznica</i>	378
	<i>Alati koji pomažu riješiti problem negativne selekcije</i>	378
	OKVIR 1. Enronova implozija	380
	Kako moralni hazard utječe na izbor između dužničkih i ugovora o vlasničkom ulaganju	382
	<i>Moralni hazard u ugovorima o vlasničkom ulaganju: problem principala i zastupnika</i>	383
	OKVIR 2. "Hollywoodsko računovodstvo": Je li Forrest Gump bio gubitnik?	384
	<i>Alati za pomoć pri rješavanju problema principala i zastupnika</i>	384
	Kako moralni hazard utječe na financijsku strukturu na tržištima dužničkih instrumenata	386
	<i>Alati za pomoć pri rješavanju problema moralnog hazarda u dužničkim ugovorima</i>	386
	Sažetak	388
	PRIMJENA Financijski razvoj i ekonomski rast	388
	Financijske krize i ukupna ekonomska aktivnost	390
	<i>Čimbenici koji uzrokuju financijske krize</i>	390
	PRIMJENA Financijske krize u Sjedinjenim Državama	392
	OKVIR 3. Studij slučaja financijske krize: velika kriza	394
	PRIMJENA Financijske krize u zemljama s tržištima u nastajanju: Meksiko 1994. – 1995. i Istočna Azija 1997. – 1998.	395
	■ Sažetak	398
	■ Ključni pojmovi	399
	■ Pitanja i problemi	399
	■ Vježbe na Internetu	400
15. poglavlje	Banke i upravljanje bankama	401
	Pregled	401
	Bilanca	401
	<i>Pasiva</i>	402
	<i>Aktiva</i>	404
	OKVIR 1. Rezerviranje nenaplativih potraživanja	404
	Osnovno poslovanje banaka	406
	Opći principi upravljanja bankama	408
	<i>Upravljanje likvidnošću i uloga rezervi</i>	409
	<i>Upravljanje aktivom</i>	411
	<i>Upravljanje pasivom</i>	412
	<i>Upravljanje adekvatnošću kapitala</i>	413
	VJEŽBE ZA MENADŽERA FINANCIJSKE INSTITUCIJE Strategije upravljanja kapitalom	
	banke	415
	PRIMJENA Je li smanjenje kapitala uzrokovalo smanjenje kredita ranih 90-ih?	416
	Izvanbilančne aktivnosti	417

<i>Prodaja kredita</i>	417
<i>Ostvarivanje prihoda od naknada</i>	417
<i>Trgovanje i tehnike upravljanja rizikom</i>	418
OKVIR 2. Barings, Daiva i Sumitomo: nestašni dileri te problem principala i zastupnika	419
Mjerenje uspješnosti banke	419
<i>Račun dobiti i gubitka</i>	420
<i>Pokazatelji uspješnosti poslovanja banke</i>	421
<i>Najnoviji trendovi mjerenja uspješnosti poslovanja banaka</i>	422
Financijske inovacije	423
<i>Odgovor na promjene uvjeta ponude</i>	424
<i>Odgovor na promjene uvjeta potražnje</i>	425
OKVIR 3.: E-FINANCIJE Hoće li će bankarskom industrijom u budućnosti dominirati virtualne ili stvarne banke?	427
OKVIR 4.: E-FINANCIJE Zašto su Skandinavci toliko ispred Amerikanaca u korištenju elektronskog plaćanja i internetskog bankarstva?	428
OKVIR 5.: E-FINANCIJE Nalazimo li se na putu prema društvu bez gotova novca?	429
<i>Izbjegavanje važećih propisa</i>	429
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINANCIJSKE INSTITUCIJE <i>Kako zaraditi na novom financijskom proizvodu: studij slučaja rizničnih traka (engl. Treasury strips)</i>	432
Sažetak	434
Ključni pojmovi	434
Pitanja i problemi	435
Vježbe na Internetu	436

16. poglavlje Poslovno bankarstvo: struktura i konkurencija 437

Pregled	437
Povijesni razvoj bankarskog sustava	437
<i>Mnogobrojne agencije za nadzor banaka</i>	439
Struktura sustava poslovnih banaka u SAD-u	440
<i>Ograničenja otvaranja podružnica</i>	441
<i>Odgovor na ograničavanje broja podružnica</i>	442
Okrupnjavanje banaka i poslovanje na saveznoj razini	443
<i>Riegle-Nealov zakon o međudržavnom bankarskom poslovanju i učinkovitosti podružnica iz 1994.</i>	444
<i>Kako će u budućnosti izgledati struktura bankarske industrije Sjedinjenih Američkih Država?</i>	445
GLOBALNI OKVIR 1. Usporedba strukture bankarske industrije u sjedinjenim američkim državama i inozemstvu	446
<i>Možemo li okrupnjavanje banaka i pružanje usluga na saveznoj razini smatrati pozitivnim?</i>	446
Odvajanje bankarskih od drugih financijskih usluga	447
OKVIR 2.: E-FINANCIJE Tehnologija i okrupnjavanje banaka	447
<i>Nagrizanje Glass-Steagalovog zakona</i>	448
<i>Gramm-Leach-Blileyjev zakon o modernizaciji financijskih usluga iz 1999. Godine:</i>	448
<i>Kako će to utjecati na okrupnjavanje financijskog sustava?</i>	448
OKVIR 3. Udruživanje korporacija Citicorp i Travelers	449
<i>Odvajanje bankarskih od drugih financijskih usluga u drugim zemljama</i>	449
Međunarodno bankarstvo	450
<i>Tržište eurodolara</i>	450

<i>Struktura američkog bankarstva izvan Sjedinjenih Američkih Država</i>	451
<i>Strane banke u Sjedinjenim Američkim Državama</i>	452
Financijske inovacije i opadanje tradicionalnog bankarstva	453
<i>Razlog opadanja: četiri financijske inovacije</i>	453
<i>Opadanje tradicionalnog bankarskog poslovanja</i>	456
<i>Razlozi smanjenja</i>	458
<i>Odgovor banaka</i>	460
<i>Opadanje tradicionalnog bankarstva u drugim industrijaliziranim državama</i>	461
■ Sažetak	462
■ Ključni pojmovi	463
■ Pitanja i problemi	463
■ Vježbe na Internetu	464

17. poglavlje	Štedionice i kreditne zadruge	465
	Pregled	465
	Štedionice	466
	Štedno-kreditne zadruge	467
	<i>Usporedba zadružnih štedionica i štedno-kreditnih zadruga</i>	467
	Neprilike za štedno kreditne zadruge: kriza u industriji	468
	<i>Kasnije faze krize: popustljivost nadzornih institucija</i>	469
	<i>Zakon o konkurentskoj jednakosti u bankarstvu iz 1987. godine</i>	470
	Politička ekonomija krize u štedno-kreditnoj industriji	470
	<i>Problem principala i zastupnika za zakonodavce i političare</i>	471
	PRIMJENA Problem principala i zastupnika na djelu: Charles Keating i skandal u Štedno-kreditnoj zadruzi Lincoln	472
	Spašavanje štedno-kreditne industrije: Zakon o reformi i rehabilitaciji	
	<i>financijskih institucija iz 1989.</i>	473
	Štedno-kreditna industrija danas	475
	<i>Broj institucija</i>	475
	<i>Veličina štedno-kreditnih institucija</i>	475
	<i>Aktiva štedno-kreditnih zadruga</i>	476
	<i>Pasiva štedno-kreditnih zadruga i njihova neto vrijednost</i>	477
	<i>Kapital</i>	478
	<i>Profitabilnost i zdravo poslovanje</i>	478
	<i>Budućnost štedno-kreditne industrije</i>	478
	Kreditne zadruge	480
	<i>Povijest i organizacija</i>	481
	<i>Izvori sredstava</i>	485
	<i>Namjena sredstava</i>	486
	<i>Prednosti i nedostaci kreditnih zadruga</i>	487
	<i>Budućnost kreditnih zadruga</i>	488
	■ Sažetak	489
	■ Ključni pojmovi	489
	■ Pitanja i problemi	490
	■ Vježbe na Internetu	490

18. poglavlje	Zakonska regulativa u bankarstvu	491
	Pregled	491

Asimetrične informacije i zakonska regulativa u bankarskoj industriji	491
<i>Državna sigurnosna mreža: osiguranje depozita i Federalna korporacija za osiguranje depozita (FDIC)</i>	491
GLOBALNI OKVIR 1. Širenje principa državnog osiguranja depozita diljem svijeta: je li to dobro?	493
<i>Ograničenja na imovinu i propisane razine kapitala</i>	495
OKVIR 2. Priča o dvije propale banke: Bank of New England i Freedom National Bank	496
<i>Nadzor banaka: izdavanje dozvola i provjera</i>	497
OKVIR 3. Basel II: izmiče li kontroli?	498
<i>Novi trendovi u nadzoru banaka: ocjena kvalitete upravljanja rizikom</i>	499
<i>Obveze izvještavanja</i>	500
<i>Zaštita klijenata</i>	501
GLOBALNI OKVIR 4. Novozelandski eksperiment s izvještavanjem	501
<i>Ograničavanje konkurencije</i>	502
OKVIR 5. Politički vrući kesten: Zakon o obveznom lokalnom reinvestiranju	502
OKVIR 6.: E-FINANCIJE Elektronsko bankarstvo: novi izazovi regulacije bankarskog poslovanja	503
Međunarodni bankarski zakoni	503
<i>Problemi pri regulaciji međunarodnog bankarskog poslovanja</i>	505
GLOBALNI OKVIR 7. BCCI skandal	505
<i>Sažetak</i>	506
Američka bankarska kriza osamdesetih	506
Zakon o unapređenju poslovanja Federalne korporacije za osiguranje štednih uloga iz 1991. godine	507
PRIMJENA: Ocjena Zakona o unapređenju poslovanja Federalne korporacije za osiguranje štednih uloga te drugih predloženih reformi sustava nadzora banaka	509
<i>Ograničenja opsega osiguranja depozita</i>	509
<i>Brze korektivne akcije</i>	510
<i>Premije osiguranja koje se temelje na izloženosti riziku</i>	511
<i>Ostale odredbe Zakona o unapređenju poslovanja Federalne korporacije za osiguranje štednih uloga</i>	511
<i>Druge predložene promjene u reguliranju bankarskog poslovanja</i>	511
<i>Završna ocjena</i>	513
Bankarske krize diljem svijeta	513
<i>Skandinavija</i>	513
<i>Latinska Amerika</i>	513
<i>Rusija i Istočna Europa</i>	515
<i>Japan</i>	515
<i>Istočna Azija</i>	517
<i>Déjà vu</i>	517
■ Sažetak	517
■ Ključni pojmovi	518
■ Pitanja i problemi	518
■ Vježbe na Internetu	518

19. poglavlje Osiguravajuća društva i mirovinski fondovi 519

Pregled	519
Osiguravajuća društva	520
Temeljna načela osiguranja	521
<i>Negativna selekcija i moralni hazard u osiguravajućoj industriji</i>	521
<i>Prodaja osiguranja</i>	522

Razvoj i organizacija osiguravajućih društava	523
OKVIR 1. Agent osiguranja: klijentov saveznik	523
Vrste osiguranja	524
GLOBALNI OKVIR 2. Nezgode osiguravajućeg društva Lloyd's iz Londona	524
Životno osiguranje	525
Zdravstveno osiguranje	529
Osiguranje imovine i osiguranje od nezgode	530
Zakoni koji reguliraju osiguranje	532
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE Upravljanje osiguravajućim društvima	533
Provjera	533
Premija osiguranja koja se temelji na izloženosti riziku	534
Restriktivne odredbe	534
Sprečavanje prijevara	534
Otkazivanje osiguranja	534
Franšiza	535
Suosiguranje	535
Ograničenja na iznose osiguranja	535
Sažetak	535
Mirovine	536
Vrste mirovina	536
Mirovinsko osiguranje s definiranim iznosom isplate	536
Mirovinsko osiguranje s definiranom uplatom doprinosa	537
Privatno i državno mirovinsko osiguranje	537
OKVIR 3. Moć umirovljenicima	539
Reguliranje mirovinskog sustava	542
Zakon o sigurnosti mirovinskog dohotka zaposlenika	542
Individualni mirovinski planovi	543
Budućnost mirovinskih fondova	543
■ Sažetak	543
■ Ključni pojmovi	544
■ Pitanja i problemi	544
■ Vježbe na Internetu	545
20. poglavlje Kapital za poslovne poduhvate (venture capital), financijske kompanije i financijski konglomerati	547
Pregled	547
Kapital za poslovne poduhvate	548
Opis industrije	548
Kapital za poslovne poduhvate umanjuje asimetrične informacije	548
Porijeklo kapitala za poslovne poduhvate	549
Organizacijska struktura tvrtki koje nude kapital za poslovne poduhvate	550
Životni vijek ulaganja	550
Povijest financijskih kompanija	552
OKVIR 1.: E-FINACIJE Kapitalisti za poslovne poduhvate izgubili kompas s internetskim kompanijama	553
Zadaca financijskih kompanija	553
Rizik kojem su izložene financijske kompanije	554
Vrste financijskih kompanija	555
Financijske kompanije koje odobravaju kredite tvrtkama	555

<i>Financijske kompanije koje odobravaju kredite pojedincima</i>	558
<i>Društva ili kompanije za financiranje trgovine</i>	559
OKVIR 2. Rast tvrtke Ford motor credit	560
Reguliranje poslovanja financijskih kompanija	560
Bilanca financijskih kompanija	561
<i>Aktiva</i>	561
<i>Pasiva</i>	562
<i>Prihod</i>	562
<i>Rast financijskih kompanija</i>	562
Financijski konglomerati	562
■ Sažetak	565
■ Ključni pojmovi	566
■ Pitanja i problemi	566
■ Vježbe na Internetu	566

21. poglavlje	Investicijske banke, brokerske kuće i investicijski fondovi	567
	Pregled	567
	Investicijske banke	568
	<i>Povijest</i>	568
	<i>Upis izdanja dionica i obveznica</i>	569
	PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI Novo izdanje vrijednosnih papira	573
	<i>Prodaja dionica</i>	575
	<i>Udruživanja i preuzimanja</i>	576
	Brokери i dileri vrijednosnim papirima	577
	<i>Brokerske usluge</i>	577
	OKVIR 1. Korištenje knjige uvjetnih naloga	579
	<i>Dileri vrijednosnim papirima</i>	580
	Zakoni koji reguliraju poslovanje tvrtki za trgovinu vrijednosnim papirima	581
	Odnos između tvrtki koje trguju vrijednosnim papirima i poslovnih banaka	582
	Investicijski fondovi	582
	<i>Vrste investicijskih fondova</i>	584
	<i>Vlasništvo investicijskih fondova</i>	585
	<i>Naknade investicijskih fondova</i>	586
	OKVIR 2.: E-FINACIJE Investicijski fondovi i internet	586
	PRIMJENA Izračunavanje neto vrijednosti imovine investicijskog fonda	587
	<i>Zakoni koji reguliraju poslovanje investicijskih fondova</i>	589
	<i>Investicijski fondovi i mirovinski sustav</i>	590
	<i>Hedge fondovi</i>	590
	OKVIR 3. Debakl tvrtke Long term capital	592
	■ Sažetak	593
	■ Ključni pojmovi	593
	■ Pitanja i problemi	594
	■ Vježbe na Internetu	594

6. dio

UPRAVLJANJE FINACIJSKIM INSTITUCIJAMA 595

22. poglavlje	Upravljanje rizikom u financijskim institucijama	597
	Pregled	597

Upravljanje kreditnim rizikom	597
<i>Provjera i praćenje klijenata</i>	598
<i>Dugotrajna veza s klijentom</i>	599
<i>Okvirni krediti</i>	600
<i>Instrumenti osiguranja</i>	600
<i>Kompenzacijski saldo</i>	600
<i>Racioniranje kredita</i>	601
Upravljanje kamatnim rizikom	602
<i>Analiza jaza dohotka</i>	603
<i>Analiza jaza trajanja</i>	605
<i>Primjer nebankarske financijske institucije</i>	609
<i>Neki od problema analize jaza dohotka i jaza trajanja</i>	611
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Strategije upravljanja kamatnim rizikom
	612
■ Sažetak	614
■ Ključni pojmovi	614
■ Pitanja i problemi	614
■ Vježbe na Internetu	615

23. poglavlje **Hedging (zaštita od rizika) financijskim derivatima** 617

Pregled	617
Hedging	617
Tržište terminskih ugovora	618
<i>Kamatni forward ugovori</i>	618
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Hedgiranje kamatnog rizika forward ugovorima
	618
<i>Argumenti za i protiv upotrebe forward ugovora</i>	619
Tržište ročnica ili futures ugovora	620
<i>Futures ugovori</i>	620
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI	Futures ugovori
	621
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Hedgiranje futures ugovorima
	622
<i>Organizacija trgovanja na tržištima futures ugovora</i>	623
<i>Globalizacija tržišta futures ugovora</i>	624
<i>Objašnjenje uspješnosti tržišta futures ugovora</i>	624
OKVIR 1. Braća Hunt i slom tržišta srebra	627
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Hedgiranje valutnog rizika forward i futures ugovorima
	627
<i>Hedgiranje valutnog rizika forward ugovorima</i>	628
<i>Hedgiranje valutnog rizika futures ugovorima</i>	628
Futures ugovori na dioničke indekse	629
<i>Futures ugovori na dioničke indekse</i>	629
OKVIR 2. Programirana trgovina i portfelj osiguranja: zašto ih treba okriviti za slom tržišta dionica 1987.?	630
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI	Futures ugovori na dionički indeks
	631
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Hedgiranje futures ugovorima na dionički indeks
	631
Opcije	632
PRAĆENJE FINACIJSKIH VIJESTI	Opcije na futures ugovore
	633
<i>Opcije</i>	633
<i>Dobici i gubici od opcija i futures ugovora</i>	634
<i>Faktori koji utječu na cijene premija na opciju</i>	637
<i>Sažetak</i>	638

VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Hedgiranje opcijama na futures
ugovore	638
Kamatni swap ugovori	640
<i>Ugovori o kamatnim swap-ovima</i>	640
VJEŽBE ZA MENADŽERA FINACIJSKE INSTITUCIJE	Hedgiranje kamatnim swap
ugovorima	641
<i>Prednosti kamatnih swap ugovora</i>	641
<i>Nedostaci kamatnih swap ugovora</i>	642
<i>Financijski posrednici kod kamatnih swap ugovora</i>	643
PRIMJENA Jesu li financijski derivati potencijalna prijetnja?	643
OKVIR 3. Bankrot okruga Orange	644
■ Sažetak	645
■ Ključni pojmovi	646
■ Pitanja i problemi	646
■ Vježbe na Internetu	647
RJEČNIK	649
ODGOVORI NA ODABRANA PITANJA I PROBLEME	663
KAZALO POJMOVA	677